

Một số giải pháp giúp DNNVV phát triển tại TP. HCM

Thời gian vừa qua, Chính phủ đã ban hành nhiều cơ chế, chính sách hỗ trợ, thúc đẩy sự phát triển của DNNVV, tạo hành lang pháp lý thông thoáng, hỗ trợ tiếp cận các nguồn lực (tài chính, công nghệ, khởi nghiệp...), tiêu biểu là Nghị định số 56/2009/NĐ-CP về trợ giúp phát triển DNNVV. Ngoài ra, Nhà nước còn chủ trương rà soát lại hệ thống quy định pháp lý liên quan đến hoạt động của DN: bổ sung các quy định liên quan đến khâu cấp phép quản lý; kiểm soát vốn và điều lệ DN; sửa đổi Luật Phá sản 2004 theo hướng áp dụng thủ tục phá sản cho mọi đối tượng kinh doanh, giảm bớt sự can thiệp của Nhà nước vào quá trình giải quyết phá sản; sửa đổi, bổ sung Luật Đầu tư 2005 theo hướng không phân biệt thành phần kinh tế; sửa đổi Luật Thuế thu nhập DN, Luật Đất đai, Luật Quản lý thuế, Luật Chứng khoán, chế độ kế toán DNNVV, Nghị định số 119/1999/NĐ-CP của Chính phủ về chính sách và cơ chế tài chính khuyến khích DN đầu tư vào hoạt động khoa học và công nghệ...; soạn thảo Đề án nghiên cứu xây dựng Luật Xúc tiến phát triển DNNVV.

Để tiếp sức cho các DN, TP. HCM đã triển khai nhiều giải pháp hỗ trợ, như thường xuyên tổ chức các cuộc đối thoại giữa chính quyền và DN nhằm nắm bắt những khó khăn, vướng mắc DN đang gặp phải để có những góp ý và định hướng cho DN; tổ chức các cuộc kết nối giữa ngân hàng và DN để giúp DNVVN có thể tiếp cận nguồn vốn vay với lãi suất thấp.

Ngoài ra, TP. HCM còn có chương trình kích cầu hỗ trợ lãi vay cho những DN hoạt động trong các lĩnh vực y tế, giáo dục, xử lý môi trường, ví dụ như Chương trình kích cầu theo Quyết định 33 và Quyết định 38 của UBND TP. HCM. Theo Quyết định 33/QĐ-UB, ngân sách thành phố hỗ trợ

toàn bộ lãi vay cho DN khi đầu tư những dự án xây dựng mới, cải tạo mở rộng, đầu tư mua sắm trang thiết bị hiện đại, kỹ thuật cao chuyên sâu. Chương trình hỗ trợ 50% lãi vay cho các dự án sản xuất các sản phẩm cơ khí chính xác, máy móc thiết bị kiểm tra an toàn trong quá trình sản xuất công nghiệp... Thời gian hỗ trợ lãi vay đối với các dự án không quá 7 năm. Đến nay có 85/114 dự án được triển khai với tổng vốn đầu tư gần 6.800 tỷ đồng. Trong đó, số vốn vay được ngân sách hỗ trợ lãi suất hơn 3.200 tỷ đồng. Tuy vậy, vướng mắc mà DN gặp phải trong quyết định này là lãi suất cho vay chưa phù hợp với tình hình trả lãi thực tế của DN. Thời gian hỗ trợ dự án ngắn, chỉ 7 năm thay vì là 10 năm. Mức hỗ trợ vốn vay cho DN bị khống chế ở mức 100 tỷ đồng/dự án, thay vì dựa trên tổng mức đầu tư của dự án được triển khai.

Ở TP. HCM, các DNVVN cũng có thể tìm đến Quỹ Bảo lãnh tín dụng thành phố, Quỹ Tư vấn miễn phí... để tìm sự trợ giúp trong công tác lập dự án đầu tư, phương án sản xuất kinh doanh, tư vấn tài chính kế toán khi có nhu cầu. Hiện có hơn 4.500 DN trên địa bàn thành phố tiếp cận được ngân hàng với vốn vay hợp lý, trong đó lãi suất vay trung - dài hạn ở mức 8,5-9,5%/năm, ngắn hạn từ 6,6-6,8%/năm. Đồng hành với UBND thành phố, trong ba năm qua với chương trình kết nối DN, Ngân hàng Nhà nước TP. HCM cho biết đã có hơn 67.500 tỷ đồng được ngân hàng cho vay.

Tại Diễn đàn "Giải pháp tài chính Hỗ trợ cho DNVVN - 2015" tổ chức ngày 17/6/2015 vừa qua, ông Huỳnh Văn Minh - Chủ tịch Hiệp hội DN TP. HCM cho biết thời gian qua chính quyền thành phố đã ban hành nhiều chính sách, cơ chế cơ chế hỗ trợ tài chính ở các giai đoạn đầu của quá trình đổi mới, nhờ đó DNVVN đã có nhiều thuận lợi hơn trong triển khai công tác nghiên cứu hoặc thực hiện các ý đồ đổi mới sản phẩm hoặc quy trình công nghệ. □

Hỗ trợ doanh nghiệp ứng dụng khoa học và công nghệ

✧ LAM VÂN

Thời gian qua, TP. HCM tích cực triển khai các chương trình hỗ trợ doanh nghiệp (DN) ứng dụng khoa học và công nghệ (KH&CN) như chế tạo thiết bị mới với chi phí thấp thay thế nhập khẩu; tiết kiệm năng lượng; áp dụng các hệ thống quản lý chất lượng, ... và đã thu được nhiều thành quả bước đầu. Tuy nhiên, định hướng hoạt động KH&CN tại phần lớn các DN vẫn còn rời rạc, thiếu đồng bộ, chưa có chiều sâu và chưa mang tính đột phá. Đặc biệt, số DN biết đến và tham gia vào các chương trình hỗ trợ còn rất khiêm tốn.

Chợ công nghệ và thiết bị được tổ chức thường xuyên nhằm hỗ trợ DN ứng dụng KH&CN. Ảnh: LV.

Hướng đi đúng

Tại hội thảo “Nâng cao hiệu quả hoạt động hỗ trợ DN ứng dụng KH&CN” tổ chức gần đây, Sở KH&CN TP. HCM cho biết, trong giai đoạn 2011-2014, đã triển khai 8 chương trình (CT) hỗ trợ DN ứng dụng KH&CN gồm: CT hỗ trợ DN tái cấu trúc, đổi mới công nghệ; CT thiết kế, chế tạo thiết bị trong nước thay thế nhập khẩu (CT 04); CT robot công nghiệp; CT nâng cao năng lực nghiên cứu thiết kế, chế tạo và chuyển giao thiết bị mới; CT sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả; CT hỗ trợ xây dựng hệ thống quản lý, khai thác và phát triển tài sản trí tuệ cho DN; CT hỗ trợ các trung tâm ươm tạo DN công nghệ; CT hỗ trợ DN áp dụng các công cụ quản lý nhằm nâng cao năng suất - chất lượng. Các CT đã cho thấy hướng đi đúng, bám sát mục tiêu hỗ trợ DN ứng dụng KH&CN; bước đầu hình thành được tam giác liên kết chặt chẽ giữa Nhà nước - Nhà khoa học - DN; một số sản phẩm của CT có khả năng cạnh tranh với các sản phẩm nước ngoài cùng chủng loại, nguồn lực KH&CN đã được cải thiện rõ nét.

Trong đó, CT 04 và CT robot công nghiệp đạt nhiều kết quả khả quan, hỗ trợ tốt các DN đầu tư, nghiên cứu, đổi mới và nội địa hóa công nghệ, thiết bị. Giai đoạn 2011 - 2014, với tổng kinh phí triển khai thực hiện là 39,9 tỷ đồng (nguồn đầu tư từ DN chiếm 66%), hai CT này đã triển khai 47 đề tài, nghiệm thu, thanh lý và đưa sản phẩm vào

Các sản phẩm từ công tác nghiên cứu phát triển của Công ty TNHH TM SX Mori A Phương Vy. Ảnh: LV.

thử nghiệm hoặc chuyển giao ứng dụng vào sản xuất 28 đề tài. CT 04 có số lượng đề tài và kinh phí sử dụng tăng trung bình 82% hằng năm.

Sản phẩm từ các đề tài, dự án của CT cũng mang lại hiệu quả đáng kể. Điển hình như: “Máy ép trực khuấy sản xuất viên nhiên liệu” đã mang lại 12,3 tỷ đồng cho Công ty TNHH Thiết bị công nghiệp M.T.C trong vòng 2 năm thông qua việc sản xuất và bán máy với giá rẻ hơn so với các máy cùng loại có xuất xứ từ Trung Quốc, Ấn Độ (rẻ hơn khoảng 400 triệu đồng/máy). Hoặc, sản phẩm “Băng tải linh động chuyển hàng dạng bao lên xe tải” và “Băng tải linh động chuyển hàng dạng bao lên ghe - tàu” có giá khoảng 2 tỷ đồng (rẻ hơn giá nhập khẩu 1,2 tỷ đồng), qua thời gian sử dụng 2 năm đã mang lại hiệu quả kinh tế là 9,232 tỷ đồng so với việc sử dụng công nhân bốc xếp.

Theo KS. Lê Anh Kiệt (Công ty TNHH Chế tạo máy A.K.B.), là một DN chế tạo máy, A.K.B. đã tham gia nhiều vào CT 04 và CT robot công nghiệp. Thực tiễn cho thấy, các CT này đã giúp các DN chế tạo máy và các cá nhân phát huy sáng tạo, thiết kế chế tạo máy móc trong nước, nâng cao hàm lượng KH&CN của các sản phẩm làm ra. Nhờ có sự hỗ trợ kinh phí của Nhà nước và sự phối hợp nghiên cứu của các nhà khoa học mà các DN chế tạo máy trong nước có khả năng nội địa hóa nhiều sản phẩm có tính năng như máy nhập ngoại nhưng giá thành thấp hơn rất nhiều.

Ông Đỗ Phước Tống (Công ty Cơ khí Duy Khanh) cho biết, Duy Khanh đang nghiên cứu chế tạo máy dập nắp chai nhựa. Đây là đề tài đầu tiên trong nước về lĩnh vực này. Khi thành công, khả năng thương mại khá lớn do máy có nhiều ưu điểm so với sản xuất truyền thống. Tuy chi phí đầu tư ban đầu khá cao, nhưng nhờ sự hỗ trợ của Sở KH&CN nên Duy Khanh mạnh dạn đầu tư, và sẽ tiếp tục nghiên cứu các thiết

Một trong những sản phẩm của Công ty TNHH Chế tạo máy A.K.B khi tham gia chương trình hỗ trợ. Ảnh: LV.

kế phức tạp hơn để tạo ra các máy móc có chất lượng, năng suất cao, đáp ứng nhu cầu cầu ngày càng cao của thực tiễn.

Tổng Công ty Cơ khí Giao thông vận tải Sài Gòn TNHH MTV (SAMCO) cho biết, thời gian qua đã có nhiều ứng dụng KH&CN vào sản xuất kinh doanh, thông qua các CT hỗ trợ DN của Thành phố. Các hỗ trợ về kinh phí nghiên cứu khoa học, xây dựng hệ thống quản lý chất lượng theo tiêu chuẩn quốc tế ISO 9001; đào tạo; thông tin KH&CN; kiểm toán năng lượng; tính toán, thiết kế cơ khí,... đã góp phần giúp các đơn vị của SAMCO cải tiến sản phẩm, đổi mới công nghệ, nâng cao chất lượng sản phẩm, năng suất lao động, qua đó gia tăng năng lực cạnh tranh của đơn vị trên thị trường.

Bên cạnh đó, CT sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả giai đoạn 2011 - 2014 đã hỗ trợ, tư vấn các giải pháp tiết kiệm năng lượng (TKNL) cho 157 DN, giúp tiết kiệm được 16.851 kWh/năm và 315.000 lít dầu/năm,

tương đương 35,312 tỷ đồng. Giai đoạn này, kinh phí thực hiện các giải pháp công nghệ để TKNL do các DN đầu tư là 61,641 tỷ đồng. Chỉ tính riêng các DN được tư vấn TKNL thì giai đoạn 2011 - 2014, tiền đầu tư cho các giải pháp công nghệ TKNL đã giúp tăng năng suất lao động tổng cộng là 73 triệu đồng/lao động (tính toán dựa trên đóng góp của KH&CN vào tăng trưởng GDP).

Ngoài ra, việc hỗ trợ các DN áp dụng các hệ thống quản lý chất lượng tiên tiến (như ISO 9000, ISO 14000, SA 8000, OHSAS 18000, ISO 27000, GMP, HACCP, ISO 22000...) và các công cụ nâng cao năng suất (như 5S, Kaizen, TQM, TPM, LEAN...), thực hiện chứng nhận hợp chuẩn - hợp quy (với các DN có sản phẩm thuộc các ngành điện, điện tử, cơ khí, hóa nhựa, vật liệu xây dựng...) đã giúp cho DN nâng cao năng lực cạnh tranh, giảm chi phí sản xuất, sản xuất sạch hơn, giảm thiểu ô nhiễm môi trường, phát triển bền vững.

...vẫn cần tháo gỡ nhiều khó khăn, vướng mắc

Có thể thấy, các CT hỗ trợ được triển khai khá đầy đủ với các điều kiện tương đối thuận lợi, nhưng nhìn chung vẫn còn không ít khó khăn, vướng mắc nên chưa thực sự đạt hiệu quả như mong muốn. Thực tế, việc hỗ trợ DN chưa đi vào chiều sâu, thiếu hàm lượng KH&CN nên nhiều sản phẩm chưa có tính thương mại cao; thủ tục hành chính còn rườm rà, phức tạp nên DN ngại tham gia; một số CT hỗ trợ chưa thực sự đáp ứng nhu cầu của DN; công tác truyền thông còn yếu, thiếu nên rất nhiều DN không biết đến các CT hỗ trợ của Sở KH&CN.

Theo PGS. TS. Nguyễn Ngọc Lâm (Viện Nghiên cứu Điện tử, Tin học và Tự động hóa), số DN tham gia vào các CT hỗ trợ trong 4 năm qua của lĩnh vực thiết bị máy móc chỉ khoảng 40 đơn vị. Nguyên nhân do thủ tục đăng ký một số CT còn phức tạp, gây khó khăn cho DN. Bên cạnh đó, một số điều kiện ràng buộc quá

chặt chẽ, nên khi triển khai DN gặp khó khăn. Ví dụ, việc vay vốn từ Quỹ Phát triển KH&CN TP. HCM đòi hỏi DN có một số năm liên tiếp có lãi, hoặc những điều kiện đảm bảo mà chỉ có DN mạnh mới có thể đáp ứng. Nhiều DN vừa và nhỏ, sản xuất chưa ổn định, hoặc mới thành lập, nhưng muốn phát triển sản phẩm mới, sẽ không đủ điều kiện để vay vốn.

Theo Trung tâm Tư vấn Ứng dụng Kinh tế TP. HCM, tại các DN nhỏ và vừa, việc ứng dụng KH&CN vẫn còn rất hạn chế, do thiếu nguồn kinh phí và cơ chế phù hợp để thực hiện. Rất ít DN có thể đưa ra một lộ trình rõ ràng và hợp lý từ giai đoạn nghiên cứu, đầu tư đến tiến trình đưa vào ứng dụng các nghiên cứu KH&CN. Số DN biết đến các CT hỗ trợ của Thành phố còn ít, hơn thế, chỉ khoảng hơn một nửa số DN biết đến các hỗ trợ này có sử dụng hỗ trợ ứng dụng KH&CN.

Vì vậy, để các CT và chính sách hỗ trợ đạt hiệu quả cao, cần quan tâm giải quyết một số tồn tại, khó khăn như: vốn đầu tư của đa số DN nhỏ và vừa chưa đủ khả năng để tạo sản phẩm mới; các DN sản xuất nội địa có công nghệ cao chưa nhiều; DN gặp khó khăn trong việc xây dựng các đề tài, dự án, thủ tục đăng ký, viết báo cáo theo các chuyên đề để nghiệm thu dự án,... Bên cạnh đó, phương thức hỗ trợ DN ứng dụng KH&CN nên dựa vào sản phẩm là chính; một số đơn vị trường - viện có thành tích trong ứng dụng và đưa sản phẩm đề tài dự án vào thị trường (như Phân viện Cơ điện nông nghiệp và Công nghệ Sau thu hoạch với máy tuốt đậu phộng, máy vắt bã sắn, máy tước vỏ gỗ; Đại học Nông Lâm với các thiết bị sấy, thiết bị san phẳng đồng ruộng,...) nên được xem như DN và được tham gia vào chương trình hỗ trợ DN. Mặt khác, cần xem việc xây dựng bộ phận nghiên cứu, triển khai trong DN đóng vai trò quyết định trong việc phát triển sản phẩm, tạo sản phẩm mới và là điều kiện tất yếu trong sự tồn tại của DN. Giải pháp

cho các công ty nhỏ và vừa là xây dựng mô hình DN kết hợp với các nhà khoa học hoặc viện - trường (như Công ty DV-KT-TM Nhất Tinh hay Công ty Chế tạo máy A.K.B.). Theo đó, các nhà khoa học sẽ đảm nhiệm công tác nghiên cứu, triển khai khi cần, DN không phải trả lương khi không có việc. Với sự hợp tác của nhà khoa học, yêu cầu về hàm lượng KH&CN sẽ được đảm bảo và các thủ tục xây dựng dự án, báo cáo nghiệm thu cũng sẽ dễ dàng hơn.

Ngoài ra, để các DN tham gia nhiều hơn, cần tăng cường thông tin quảng bá các CT hỗ trợ đến DN thông qua các hiệp hội ngành nghề, hỗ trợ chính các hiệp hội ngành nghề xây dựng đội ngũ nhân lực, liên kết để giúp DN thực hiện các đề tài, dự án. Hiện nay, nhiều DN đang thực hiện việc nghiên cứu, phát triển sản phẩm mới. Khi biết về các CT hỗ trợ của Thành phố thì việc nghiên cứu đã và đang tiến hành, hoặc đang ở giai đoạn hoàn thiện. Do đó, cần có các chính sách hỗ trợ cho các đề tài, dự án nghiên cứu này để giảm một phần gánh nặng tài chính cho DN, tạo nguồn lực thúc đẩy các DN nhanh chóng hoàn tất đề tài, dự án và triển khai thực hiện các đề tài, dự án mới.

Giai đoạn 2015-2020, Sở KH&CN TP. HCM sẽ triển khai một số giải pháp nhằm hỗ trợ DN ứng dụng KH&CN có hiệu quả hơn như: đẩy mạnh công tác truyền thông, xây dựng cổng thông tin điện tử về các CT hỗ trợ DN, biên soạn cẩm nang hướng dẫn các thủ tục, điều kiện để DN nhận được sự hỗ trợ của Nhà nước; chú trọng và đẩy mạnh hỗ trợ các DN khởi nghiệp, DN nhỏ và vừa đổi mới phương pháp quản lý, đổi mới công nghệ, nâng cao năng suất, chất lượng; hình thành các diễn đàn trao đổi thông tin, kinh nghiệm về quản lý DN, hợp tác đổi mới sáng tạo trong sản xuất kinh doanh giữa Nhà nước - Nhà khoa học - DN; đơn giản hóa các thủ tục trong quy trình hỗ trợ DN. □